

Nr 535.

Av herr Svensson i Ljungskile, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 147, angående anslag till ytterligare utbyggnad av Svenska skifferoljeaktiebolagets anläggningar vid Kvarntorp m. m.

I proposition nr 147 till årets riksdag hemställer statsrådet och chefen för handelsdepartementet om ett anslag å 3 200 000 kronor och ett statslån å 9 455 000 kronor till Svenska skifferoljeaktiebolaget i Kvarntorp.

Riksdagen har tidigare anslagit omkring 97 000 000 kronor till denna anläggning. Den ursprungliga motiveringen att verket skulle förse oss med olja under krig har av den militära sakkunskapen eliminerats, emedan anläggningen är alltför sårbar från luften för att man skulle våga räkna med dess produktion under ett nutida krig. Emellertid beslöt riksdagen förra året, att utbyggnaden av Kvarntorpsverket skulle fortsättas, och föreliggande proposition ansluter i viss mån till detta beslut.

Fjolårsbeslutet innebar bl. a., att en av Bergh-ugnarna skulle ombyggas. »Det får bliva beroende på driftsresultatet vid denna ugn om även de övriga skola omkonstrueras», heter det i statsutskottets av riksdagen godkända betänkande. I den nu framlagda propositionen redovisas 14 dagars provkörning med en halv Bergh-ugn, men intet driftsresultat. »Säkert sådant material torde icke kunna erhållas förrän efter en ganska lång driftstid, troligen först efter ett eller annat år», meddelar departementschefen. Statsrådet förutsätter alltså, att riksdagen i år skall frångå de i fjol uppställda villkoren för fortsatt utbyggnad. Enligt vår mening ha inga bärande skäl härför angivits.

För budgetåret 1949/50 beviljades i fjol 1 500 000 kronor till förnyelse av nuvarande anläggning. I anslutning härtill yttrade statsrådet: »Jag förutsätter, att bolaget endast efter beslut av Kungl. Maj:t må taga i anspråk nyssnämnda medel och de ytterligare belopp som framdeles för motsvarande ändamål kunna komma att anvisas.» I samband med ombyggnad av Bergh-ugn 1 har styrelsen förbrukat 485 000 kronor för viss ändring i detaljkonstruktionen och för förnyelsearbeten. Härför begäres nu *i efterhand*, att 200 000 kronor skola få tagas i anspråk av de medel som riksdagen i fjol anvisade. Det måste anses strida mot riksdagens beslut, att pengarna förbrukas utan att Kungl. Maj:ts medgivande först inhämtas.

Enligt förra årets beslut skulle en överflyttning av det vid Kinne-Kleva befintliga svavelverket medföra en besparing av 1 600 000 kronor. I årets

proposition heter det härom: »Beträffande den ifrågasatta flyttningen av svavelverket i Kinne-Kleva till Kvarntorp har jag från bolaget inhämtat, att därmed skulle vara förenade så avsevärda kostnader, att någon väsentlig besparing knappast skulle ernås.»

I den utredning, som låg till grund för fjolårets beslut, förutsattes anslag och lån på 21 400 000 kronor. Om förevarande proposition bifalles, har riksdagen beviljat 22 405 000 kronor. Om den fortsatta utvecklingen yttrar statsrådet: »Ehuru det icke för närvarande är möjligt att angiva vilka kapitaltillskott som framdeles kunna komma att erfordras från statens sida, synes det med hänsyn till kvarntorpsutredningens beräkningar angående driftsöverskotten från bolagets verksamhet under den tredje utbyggnads-etappen berättigat att antaga, att bolagets medelsbehov utöver nämnda driftsöverskott kommer att bli jämförelsevis obetydligt.» Utan omskrivning synes man alltså kunna säga, att övervägande skäl tala för att miljonrullningen kommer att fortsätta.

Någon klar redovisning av driftsresultatet föreligger ej. Statskontoret förutsätter i anslutning härtill, »att bolagets räkenskaper framdeles så uppläggas, att verkliga underskottet med tydlighet kommer till synes i redovisningen. Såsom framgår av bilagd balansräkning per den 30 juni 1949, har så ej blivit fallet beträffande Skifferoljeaktiebolagets redovisning av förlusten för verksamhetsåret 1/7 1948—30/6 1949.»

Även om riksdagen vill hålla fast vid sitt beslut förra året om en fortsatt utbyggnad av oljeverket i Kvarntorp, finnes det enligt min mening ingen anledning att gå vidare med utbyggnad av etapp 3, förrän säkra driftsresultat föreligga från den nu pågående utbyggnaden av etapp 2. Den nuvarande investeringsbegränsningen är dessutom så hård beträffande bostäder, skolor, sjukhus och andra nödvändiga inrättningar, att ett uppskov med den fortsatta utbyggnaden av Kvarntorp även från denna synpunkt är bäst förenlig med statsmakternas allmänna hållning.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställes,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 147.

Stockholm den 13 april 1950.

Wald. Svensson.